

"GRÄV DÄR DU STÅR"

REDOVISNING AV STUDIECIRKEL I

BLATTNICKSELE

Redovisning av arbetet i studiecirkeln, "Gräv där du står".

Det här är ett försök att samla och anteckna litet om Blattnickseles släkt och utvecklingshistoria, från slutet av 1700-talet, då de första nybyggarna slog sig ner här. Vi har inte med säkerhet kunnat fastslå, var den förste nybyggaren hade sin boplats.

Det är mycket troligt att han bodde på det ställe där framlidne Gottfrid Sjöberg, hade sin bostad under senare år.

Alla årtal är kanske inte exakta.

Det äldsta huset som finns kvar i dag, är "bryggstun" hos Siri Renman. Den byggdes i början av 1800-talet.

Det gamla huset bortom Chell, byggdes 1881 av Karl August Johansson.

Deltagare i cirkeln har varit

Helge Fredriksson

Lillie Fredriksson

Martina Sjöberg

Fridolf Larsson

Astrid Larsson

Elsa Fredriksson

Jenny Edlund

Inga Vesterlund

BLATTNICKSELE (Plattningen, Platniken, Blacknikselet)

Frihetsbrev 1772, skattelagt 1787, delat 1817.

Joel Jonsson 1744 - 1798 från Hissjö. Flyttade till Sandsjön.

Hustru: Maria Christina Ersdotter 1754.

Johan Ersson 1754 - 1838, son till Erik Hansson 1728 Stensund
Läskunnig

H 1. Helena Pehrsson 1767, begick självmord 1800.
(Fader Pehr Johansson 1735 Byssträsk, Lycksele.)

H 2. Anna Jonsdotter 1763 blev 96 år gammal
(Fader Jon Jonsson 1733 Vindelgransele)

Barn Pehr 1788 d.s.å.

1. Catharina Helena 1789, g.m. Olof Olofsson 1793 från Aha.

2. Sophia 1790, g.m. Anders Olofsson 1781, från Aha till Jukta.

Daniel död samma år "af Diarrhe"

Pehr 1793, drunknade 1797.

3. Erik Johansson 1795 Blattnicksele

4. Margareta 1796, g.m. Erik Pehrsson, Vormträsk

Mikael 1797, död 2 mån. gammal.

Johan 1799, död 13 veckor gammal.

5. Jakob Johansson 1803 - 1844 g.m. Britta Maria Jonsdotter

1794 - 1884 fr. Lycksele, inga barn.

6. Christina 1805, ogift till Vormträsk

1. Chatarina Helena 1789 g.m. läskunnig Olof Olofsson 1793 Blattnicksele från Aha.

Barn. 1. Anna Christina 1821 g.m. Johan Johansson 1826, Saxnäs

2. Margareta Sophia 1823, g.m. Isak Johansson 1819 Högbränna.

3. Chatarina Helena 1826, g.m. Erik Johansson From 1819, Johannesberg

4. Erik Olof Olofsson 1828 g.m. Eva Maria Fredriksdotter, 1828 Gubbtr

5. Johan Fredrik Olofsson 1831 g.m. Sara Lovisa Linder 1831
Sandsjön till Karolinelund.

6. Isral Olofsson 1834 - 1863. Fallandesot.

2. Sophia 1790 g.m. Anders Olofsson 1781, från Aha till Juktå. d.1873
Läskunnig.

Barn. 1. Anna Helena 1813, död 6 dygn gammal

2. Anna Helena 1814, död ung.

3. Sophia 1816, g.m. Erik Mårtensson 1817 Åskilje.

4. Anna Helena 1818 g.m. Johan Jonsson 1815 Rågoliden.

5. Johan Andersson 1820 Jukta, g.m.kusinen Elisabeth Eriksdotter
1818 Blattnicksele.

6. Margareta 1821 g.m. Mårten Johansson 1816 Saxnäs till Norge.

7. Ett missfoster 1822 som icke tillfullo hade formen av en människa,
dödde straxt efter undfånget nöddop.

8. Olof Andersson ¹⁸²⁴ Jukta, g.m.kusinen Anna Eriksdotter 1821, Blattnicksele

9. Anders Andersson 1828 Jukta, Sandvik. g.m. Anna Chatarina Ersdotter
1825 Stensund.

10. Fredrica Carolina 1831 - 1832.

1-4. Erik Olof Olofsson 1828, läskunnig

h. Eva Maria Fredriksdotter 1828 Gubbträsk.

Barn. 1. Maria Christina 1851, g.m. Johannes Eriksson, Sandsjön

2. Catarina (Kajsa) 1853, g.m. Fredrik Fredriksson Norrdal Stensele.

3. Eva Carolina 1854 g.m. Kusin Erik Olov Högberg 1853 Högbränna.

4. Lovisa Charlotta 1857 - 1858

5. Fredrika 1859 g.m. Karl August Johansson 1853 Österås fr. Gargnäs

6. Sofia Charlotta 1861, död. s. å.

7. Alexandra Anna Lovisa 1863 - 1872

8. Karl Otto Dalbäck 1866, g.m. Britta-Stina Holmgren, Saxnäs

9. Sofia Mariana Henrietta 1871 - 1872

1-4-5 Karl-August Johansson Johansson 1853 - 1932 Österås

H. Fredrika Eriksdotter 1859

Barn. 1. Alexandra Anna Lovisa 1877. g.m. Ludvig Johansson 1877, Fjällnäs

2. Signe Fredrika Emelia, 1879, g.m. Johan Sjöberg 1878

3. Karl Johan Elof 1882, g.m. Kristina Sofia Persdotter 1885

4. Sigurd, August Anselm 1884 - 1905 -11-30

5. Frits Hugo Manfrid 1887 - 1890

6. Johanna Maria Åtteliana 1890, g.m. Erik Alexander Johansson 1887

7. Betty Eugenia Charlotta 1893, g.m. E.G. Bertil Fjellström 1896

8. Thora Petronella 1896 - 1905 -12-14

9. Nanny Hildegard Mariana, 1898 - 1905 -12-10

Viktor Emanuel Fredriksson 1885 Blomåker, son till
Fredrik Fredriksson 1850, Norrdal och Catarina Eriksdotter, 1953
från Blattnicksele.

H. Alma Viktoria Nilsson 1888, Blattnicksele.

Charlotta Högberg från Högbränna,
(dotter till Erik Olov Högberg 1853 och Eva Carolina Eriksdotter, 1854)
Gift med Anselm Renman Blattnicksele

3. Erik Johansson 1795 - 1873 Läskunnig
Elisabeth Nilsson 1791 - 1874 dotter till
Nils Isaksson 1762 - 1821 Bastuträsk från Bygdeå
Barn 1. Elisabeth 1818, g.m.kusinen Johan Andersson, Jukta
2. Johan Eriksson 1820-1884, g.m.Catarina Margareta Johansdotter
från Råstrand 1833.
3. Anna 1821 g.m.Olof Andersson, 1824, Jukta
4. Erik 1823 "död i magplågor, 7 månader gammal.
5. Sara 1824, död i Stensele 1845
6. Erik Eriksson 1825 Nya Blattnicksele, g.m.Eva Christina Gabriels-
dotter 1830, från Saxnäs (13 barn)
7. Margareta 1827, g.m.Johan Johansson 1826, Råstrand
8. Carolina 1829, g.m.Lars Johan Fredriksson 1830, Lomselenäs från
Gubbträsk.
9. Nils Eriksson 1830, till Gubbträsk 1854.
10. Matts 1833, död samma år
11. Matts Eriksson 1834, g.m.Anna Matilda Linder 1842, Sandsjön, t.Juktfors.
Inhyses. Johan Johansson Klomp 1826, g.m.Anna Stina Olofsdotter 1821

3-2 Johan Eriksson 1820 - 1884 Blattnicksele, Läskunnig

H. Catharina Margareta Johansdotter 1833 från Råstrand. Inga barn.
Fosterdotter Hustruns syster Ulrika Josephina g.m.Nils Olov Renman 1845
från Gäddträsk.

3-6 Erik Eriksson 1825 Nya Blattnicksele, Läskunnig

H. Eva Stina Gabrielsdotter 1830 Saxnäs

- Barn. 1. Erik Johannes 1849 Blattnicksele
2. Elisabeth 1851 - " - (Skräddar Lisa)
3. Eva Greta 1853 död 1856.
4. Sara Sofia 1855
5. Eva Karolina 1856, g.m.Johannes Linder 1854, Sandajön
6. Erica 1858, g.m.Johan Samuel Brännlund Kvarnbränna.
7. Nils Isak Bäckström 1860, Blattnicksele
8. Sara Johanna 1862, g.m.Gotthard Brännlund 1865, Kvarnbränna
9. Kristina Sofia 1864 - 1889

10. Karl August 1866, g.m. Kajsa Sofia Gustavsdotter, till Hemfjäll
11. Anna Lovisa 1868 g.m. Oskar Brännström, Saxnäs
12. Viktoria 1870, g.m. Jonas (Jonke) August Brännlund, Kvarnbränna.
13. Vilhelm Oskar 1873, till Gargnäs.

3-6-1. Erik Johannes 1849

H. Matilda Sandkvist 1855.

Barn. 1. Matilda Vilhelmina 1878

2. Karl August Vilhelm 1882, Blattnicksele, g.m. Beda Holmgren 1890
Saxnäs.

3. Beda Elisabeth 1884

4. Eva Kristina 1887

5. Erik Johan Ludvig 1891

3-6-7. Nils Isak Bäckström 1860 Blattnicksele

H. Sofia Karolina Larsdotter 1854 från Lomsele

Barn: 1. Sofia 1888 - 1890

2. Josefina 1890 Ogift.

3. Betty Nikolina 1892, d.s.å.

4. Kalixta Nikolina 1894 ogift.

5. Ferdinand 1897 Ogift

6. Efraim 1898 g.m. Ninni Åberg, 1912, från Juktå.

Fosterson Henry Håkansson 1809 från Stockholm.

Kronojägare Carl Gustav Fjellström 1857 (son till kyrkoherde Carl Natanael Fjellström)

Hustru. Amalia Nordlund f. 1863

Köpte 1890 Hemmanet Ny Blattnicksele och samtidigt köpte

Isak Sjögren 1848, från Örträsk och hans Hustru Sofia Vilhelmina

Bygden 1850, hemmanet av Erik-Olof Olofsson.

Vid laga skifte 1895 fanns på Isak Sjögrens hemman följande hus:

Mangårdsbyggnad, timrad under spåntak 18,5 x 8,5 m.

6 m.hög, 4 rum o förstuga i vardera våningen.

Mangårdsbyggnad med 11 x 7,5 m. 4 m.hög, 2 rum och förstuga,

stall, port, lider, gödselhus och vedbod 24 x 9 m. 6 m.hög.

Fähus, port, och lada 24 x 9 m. 6 m.hög. Loge 12 x 12 m. 6 m.hög,

timrade under nävertak, uppförd 1815, sommarfähus 9x6 m. 1,8 m.hög.

Värda 3120 kr.

Häradsdomare Johan Olof Alenius 1836, från Lycksele o hustrun Eva Magda-

lena Andersdotter 1836, kom till Blattnicksele på 1860-talet.

Blattnicksele är besläktat med sådana ord som Blähtje, (stor slätt) Blaiken, (platt land, även fjäll) och nick, (buk, Nikkaluokta i norra Lappland är bekant.)

Alltså skulle Blattnicksele betyda, ett brett sel med platt land på ömse sidor. Ett flertal äldre samer ger denna tydning. Plattnikken eller Blattnikken är det ursprungliga namnet. Tillägget av "sele" är en tautologi gjord av svenskar.

Skattnöjning av Blattnicksele nybygge 1787,

"Anmälts af Herr Krono Befallningsmannen Hollsten till skattnöjning Blattnicksele Nybygge, hvar wid Åboens Johan Erikssons närvaro på efterfrågan intygades att ther kan framfödas högst En häst, 4 kor och några småkreatur, samt att åker och äng waraf mindre bördighet och ringa tillgångsland, i anseende hvar till Häradsrätten pröfwade skiäligt föreslå ej högre skatt årligen för samma Nybygge kunde utgiöras än Trettiojotwå Skillingar Specie. 1/10 Mantal."

Det var nog en genomgående tendens vid skattnöjningen att nybyggarnas levnadsvillkor skulle "svartmålas", så att inte skatterna blevo så höga.

År 1800, då hustrun Helena avled, visade bouppteckningen att familjen Johan Eriksson inte hade levat i någon fattigdom.

"I ladugården fanns en häst, 9 kor, 2 kvigor och 19 får. Fiskredskapen bestod av 6 båtar, ljuster och lysjärn, 7 "trongare och rummare fisknoter", 15 lagnar och en ryssja. Samt senare under 1820-talet när, tjuvar stulit av honom, 14 Tredalerstycken af silfver, 2 specie Riksdaler, 2 lappskeदार af silfver, 14 Riksgälds Sedlar, 21 skillingar Kopparslantar, Twå Blån Böcker, En lodbössa med Krut Horn och Kulpung, En bågare Af silfver, samt grädde, smör, Bröd och Mjök med byttor och säckar, inalles wärt Fyrtio Riksdaler Banco."

De första nybyggarna levde på jakt, fiske och det lilla jordbruket. Det var självhushåll. Man odlade korn, råg o potatis och rovor. Det har funnits kvarnar både i Kvarnbäcken och Huftabäcken.

Kvinnorna spann och vävde, både vadmal och halvylletyger. Dem stickade strumpor och vantar.

Männen tillverkade nästan alla redskap själva av trä. Plogen, hackan o spaden var gjorda av trä, med något litet järnbeslag.

Kreaturens bands med "trälar" och bindslen, gjorda av björkvidjor.

Nästan allt husgeråd var också av trä. Tråg, byttor, skålar, slevar, skedar, tunnor och kar.

Man hade skor av hemgarvat läder, (sk. Flatvattuskor eller skrenablemmor) som ibland sattes hårda sulor på och blev kängor.

På vintern hade man lappskor och "gosika", gjorda av "kobällingar".

Fisknåter, "lagnen", bands av bomullsgarn med flöten av näverullar eller träbitar, som sänken hade man stenar, inlagda i näver och ihop-satta med grantågor. (taskor)

Av mjölken fick man ost, smör och mesost. I Bryggstun bakades tunnbröd utan jäst, smörbakelser bakades också på hällen.

Ingen kunde baka så goda smörbakelser som Kajsa i Norrdal.

På 1880-talet kom timmerdrivningen igång inom socknen och då blev det möjligheter till inkomster, men betalningen var liten, 1:25 per dag, eller vid ackord, 15 öre per stock, rundbarkad 25 fot.

Flottningen kom igång samtidigt och har under årens lopp sysselsatt många Blattnickselebor, både i uthållningen, dvs. rensning av vikar och stränder och långflottningen. Det fodrades starka och smidiga män för att "ränna" forsar och lossa timmerbrötar.

På 20-talet när järnvägen byggdes, blev det nya möjligheter till arbete. Bönderna sålde smör och mjölk till "rallarna."

Järnvägen var klar till Blattnicksele år 1925.

Från början utgjordes de främsta färdvägarna av älvar, sjöar, gångstigar och vintervägar.

År 1878 påbörjades brytningen av "Storlandsvägen" längs Vindelälven till Lycksele sockengräns. Den var klar 1885.

Omkring sekelskiftet 1900 och fram till 20-talet var det vanligt att dem som hade häst körde varulaster (lassa) från Bastuträsk till handlarna här. Det var lång, mödosam väg via Malå. Särskilt för hästarna var det besvärligt med många övernattningar.

På en del ställen var folket så renliga, att botten syntes genom kaffekoppen.

Linda Linder berättar att i hennes hem (Gradins) samlades Lass Körarna. Bland dem var även Sara Karlsson från Slätvik, hon liknade mest en siraps-tunna med sina fem halvyllekjolar utanpå varandra.

Jan-Samuel kom till Gradins för att handla, och där var många slädar på gården före honom, då sa han för sig själv, "att ja skull hanel i dag kun väl vara, men va ska all anren va här för."

1885 öppnade makarna Josefina och Nils Olof Renman skjutsstation, i Blattnicksele. De hade elva barn, pojkar blev gästgiveri kuskar redan före tonåren, och flickorna fick tidigt lära sig att sköta stora hushåll. Gästgiveriet upphörde 1920.

Exercicen omkring sekelskiftet.

Dom som skulle Exercera (göra värnplikten) omkring sekelskiftet 1900 och fram till 20 talet fick gå till fots, till Vännäs eller Skellet sen med tåg till Umeå eller annan ort.

Albert H lmgren berättar att när han Exerserade skulle beväringarna gå i kyrkan vissa söndagar, då var dom uppställda i bästa uniformen och marscherade under musik till Kyrkan, detta tyckte han var så högtidligt och roligt att han tjänade gärna någon 25 öring, och gick med i stället för någon annan, när det inte var hans tur.

Han berättar även om att när skräddar Lisa en gång var i hans hem, (hans mor hade fött en Liten) blev han satt att tvätta kläder, och däribland Lisas vita brodyr kantade nattkofta. Han var i Stort bryderi om hur han skulle få den riktigt vit, men det lyckades och han fick stort beröm för sin tvätt.

Skräddar Lisa hade en stuga på Lisas backen. Stugan brann ned, och Lisa blev lite omskakad av det hela. Hon for till Landsfiskalen i Sorsele och sa att hon själv tänt på. Landsfiskalen satte genast handbojor på henne och for till Lycksele med henne. Vid den följade rättegången kom det fram att Lisa varit på annan ort när hennes stuga brann, hon var alltså oskyldig,

Telefonen kom 1909, och den 23 januari 1910 undertecknades i Skellefteå Kontrakt emellan Kunglig. Telegrafverket och gästgifvaren NO Renman rörande telegram expedering Från och till telegram expeditionen i Blattnicksele.

Ur kontraktet. "Jag NO. Renman förbinder härmed att under följande tider, nämligen sockendagar Kl 9 Fm-2 em, 4-7 em, söndagar 9-10fm, samt 1-3 em expediera förekommande afgående och ankommande telegram... mot nedannämnda ersättning, nämligen: dels ett halft öre för varje de å telegramexpeditionen inlämnade afgångstelegrammen taxerat ord, dock minst 5 öre för hvarje telegram.

Första telefonväxeln var i gamla skolan och förestods av Alma Sjöberg. Växeln hade sedan olika föreståndare, men övertogs 1939 av Elsa Lindberg.

Anselm Renman var från början anställd som linjevakt inom Blattnicksele taxeområde.

Post. I augusti år 1912 uttalades behovet av en poststation i Blattnicksele. Därifrån skulle då utgå gångpost till Saxnäs - Stensund - Giltjaur - Åbacka - Juktå - Huftasjö och åter Blattnicksele. Samma år ville åan ha post fyra gånger i veckan, men jägmästare Gaunitz tyckte att det räckte med 3 gånger. År 1962 blev det daglig post till Blattnicksele. Första poststationen var i gamla skolhuset och sköttes av Oskar Renman. Senare flyttades posten till Österås och Betty Karlsson, (gift Fjellström) tog över.

När järnvägen kom 1925, byggdes posthuset vid järnvägsstationen.

Så kom "Vandningsrättaren."

1913 anställdes Mandus Persson (Netterstad) som vandringsrättare, inom Sorsele och Malå kommuner. Han bodde 3 år i Gargnäs, men så gifte han sig med Ines Fjellström, dotter till kronojägare C.G. Fjellström, Byggede eget hus och flyttade till Blattnicksele. Syftet med vandringsrättarens arbete var att gå från gård till gård och genom praktiskt arbete lära bönderna nya byggnadssätt, odlingsmöjligheter och kreatursskötsel.

Ines Netterstad var småskollärlarinna och tjänstgjorde här till sin pensionering.

I början på 20-talet köpte makarna Netterstad den första grammfonen. Byns ungdomar fick ofta komma hem till dem och lyssna. Det var en stor attraktion.

Netterstads musikintresse hade stor betydelse för Allan Karlsson. Han fick låna spelskola och fiolen av Mandus, och blev så kunnig att han på sin 43-årsdag, 1957, spelade inför spelmansstämman i Karlstad och fick där tecknet som "Riksspelman."

Den första bilen kom till Blattnicksele år 1922. Det var en T Ford och ägdes av Vilmar Karlsson.
 Bengt Karlsson började med Taxi 1925. Han byggde då det hus där nuvarande affär, efter många ombyggnader, fortfarande finns kvar. Hans hustru Sigrid öppnade sybehörsaffär och kafe år 1928.
 Viola Alenius övertog så småningom affären och byggde eget 1935.

I början av 1900-talet hade Sofia Bäckström Lanthandel på södra sidan. Hon fick konkurens av Jonas Gradin år 1912, som byggde och öppnade Lanthandel på norra sidan älven. Sofia slutade med sin affär men Gradin fortsatte.

Blattnicksele Kooperativa förening bildades omkring 1918, med Mandus Netterstad och C.G.Fjellström med flera i styrelsen.
 Första åren användes Fjellströms bagarstuga, som affärslokal, men efter branden 1921 byggdes egen lokal.
 Förste konsumforeståndaren var Alvar Fjellström.

År 1925 blev Blattnicksele upplyst.
 Byborna slog sig samman och byggde ett kraftverk i Huftabäcken.
 August Abrahamsson skulle sköta om kraftverket och med det hade han ett väldigt slit. Dammarna skulle öppnas och stängas och om vintern bildades is, som skulle hackas bort. Ibland fanns det så lite vatten, så han fick lov att stänga på nätterna.
 Till hjälp med reparationer av verket hade han Johan Bäcklund.

Den 8 januari 1920 bildades den första pingstförsamlingen, i Janne Alenius stora kök, av 21 personer. Namnet blev "Blattnicksele fria församling", senare "Filadelfia".
 Kapellet på södra sidan invigdes 1923.

I Blattnicksele begynte söndagsskola i januari 1904, på initiativ av fröken Mattsson. Fru Maria Abrahamsson undervisade i denna söndagsskola i 28 år.

I början av 20-talet bildades en I.O.G.T-förening. Initiativtagare var Mandus Netterstad.
 Omkring år 1930 inköptes och iordningställdes en gammal järnvägsbarack.
 Det blev ett bra Ordenshus.

I köket hos Anselm Renman, januari 1935, bildades Blattnicksele I.F.
 Axel Strömberg blev ordförande och Hugo Halleberg sekreterare.
 Hjalmar Westerlund, kassör.
 Efter någon mindre tävling här hemma, åkte man till Malå på en "Stafett-tävling". (Det fanns 22 kr. i kassan. Emil Hedlund tog 7 kr för resan.)
 Det blev en stor seger för Blattnicksele I.F.
 Vinnande lag var, Selm Stenvall, Allan Karlsson, Hugo Halleberg.
 Tvåa. Helge Fredriksson, Erik Renman, Gustav Renman.

Redan sommaren 1934 hade man börjat med lite fotboll. Det var mest träning, på Långavanäset. Där fick Alvar Brännlund sitt ben avsparkat och hösten samma år, vid en match i Gargnäs, blev Harald Fredrikssons ben avsparkat.

Skytteföreningen bildades omkring 1936. Knut Fjellström blev ordförande.
 Föreningens skyttar hade stora framgångar under 40-talet.

Benbrott i timmerskogen 1919.

Karl Holmgren körde timmer i Herrgårdsknulan, vintern 1919. En kväll när han körde det sista lasset och kom ner till avlägget halkade han och bröt benet. Han var sist och det var långt till Kojan. Med stor möda lyckades han spänna från lasset och satte sig på skakeln, och körde på det sättet mot Kojan, tills han kom så nära att någon hörde hans rop på hjälp. Det bar iväg till sjukstugan i Sorsele, där fanns ingen doktor men kyrkoherde Björkman lade benet till rätta och höll det med stadig hand medan syster spjälade. Då tog han Kalle i famn som ett litet barn och bar honom till sängen. Efter 7 veckor skidade Kalle tillbaka till timmerskogen. För detta fick han 276:23 i ersättning från Strömnäs Skogsförvaltning 30/5 1919.

Blindtarmen 1922.

Sommaren 1922 blev Kronojägare Fjällström sjuk, doktor Henriksson i Sorsele konstanterade att det var blindtarmen och remiterade honom till Umeå. Netterstad skjutsade ned honom på motorcykel med sidovagn. På lasarettet trodde man inte på blindtarmen, han fick ligga där tills den brast och han avled.

Hösten 1930 arbetade ett lag ovaför Blattnicksele efter Vindelälven med att spränga bort stenar som hindrade flottningen.

Det var en mörk höstmorgon när arbetslaget på fem man vandrade upp till arbetsplatsen. När man kom fram delade man upp sej i två stensprängarlag. Evert Alenius och Anselm Renman i det ena och Manne Alenius, Karl Johansson som gick under namnet "Lill Karl" samt Thim Alenius i det andra laget.

Manne Alenius lag började att borrar i en stor stenhäll, när de hade borrarat sej ned till ett djup på 170 cm. ansåg de att de hade borrarat nog djupt för att stenen skulle sprängas.

För den generation som växer upp nu kan nog inte fatta vilket arbete det var att med en slägga och en stålborr arbeta sej ned metertal i stora stenblock.

Det var tid för matrast när stenen var färdigborrat.

När matrasten var slut gick Manne å "Lill Karl" ned till stenen för som det heter göra urbrännigar, det går till så här att man släpper ned en liten bit dynamit och tändar på, och då bildas det som en gryta in i stenen och för att få en kraftig laddning så kan den proseduren upprepas flera gånger, så var det även vid detta tillfälle. Men då det var gjord så skulle stenen svalna innan själva laddningen skulle påbörjas, men vid detta tillfälle hade man nog för bråttom.

Bröderna Evert å Thim samt Anselm Renman satt kvar vid elden, dom hörde knallarna och trodde att det var urbränningskotten som det också var, men de viste inte att Manne å "Lill Karl" hade börjat att ladda det verkliga skottet, så får de höra ett rop de trodde då att det var färdigladdat och tog betäckning men då kom det flera rop, då förstod de att det var något på tok.

När de kom fram till arbetsplatsen möttes de av en fruktansvärd syn, där låg deras kamrater sönderskjutna, skottet hade gått för tidigt eller under laddningen. Båda levde men "Lill Karl" dog senare på kvällen Och Manne Alenius levde några år men blev svårt invadlideserat under de år han levde.

